

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 21 юни 2022 г.
(OR. fr, en)

10505/22

AUDIO 58	DISINFO 57
HYBRID 65	EUAM UKRAINE 27
JAI 928	JAIEX 72
FREMP 139	POLGEN 92
CATS 43	JUSTCIV 91
ASIM 57	COHOM 65
PROCIV 87	DIGIT 125
AG 72	EJN 25
BY 5	EUROJUST 78
RELEX 856	COPEN 251
COEST 475	DATAPROTECT 199
CULT 66	CYBER 233
SOC 392	GENDER 116
VISA 111	

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Заклучения на Съвета относно защитата и безопасността на журналистите и други медийни професионалисти

Приложено се изпращат на делегациите горепосочените заключения на Съвета, одобрени от Съвета по общи въпроси на заседанието му от 21 юни 2022 г.

**Заклучения на Съвета относно защитата и безопасността на журналистите и други
медийни професионалисти**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

ОТБЕЛЯЗВА, ЧЕ:

1. Демокрацията се основава на упражняването на правото на свобода на мнение и изразяване и свободата на информация, както офлайн, така и онлайн. Това положение стои в основата на журналистическата професия и трябва да бъде придружено от среда, която е в състояние да осигури защита и безопасност на журналистите и медийните професионалисти.
2. Днес много журналисти и други медийни професионалисти не са в състояние да работят свободно и независимо навсякъде, както следва да бъде. Пречките пред свободата на изразяване и свободата им да информират, както и атаките срещу тях, се увеличават в Европа и на други места по света¹. Несигурността, пред която са изправени, е още по-голяма в условия на въоръжени конфликти. Въпреки че са източник на безпристрастна информация, която е от съществено значение за установяване на фактите и разбиране на даден конфликт, те са особено изложени на рискове и могат да се превърнат в мишени, както показва продължаващата руска военна агресия срещу Украйна².

¹ В Резолюция A/C.3/L.49/Rev1 на Общото събрание на ООН, озаглавена „Безопасността на журналистите и въпросът за безнаказаността“, е изразена дълбока загриженост във връзка с увеличаването на броя на журналистите и работещите в медии по света, които са били убити, изтезавани, арестувани, задържани, тормозени и сплашвани през последните години като пряк резултат от своята професия:
<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N21/329/42/PDF/N2132942.pdf?OpenElement>

² Както е описано в [the Council of Europe's Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists](https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594) (Платформа на Съвета на Европа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите) (<https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594>). Вж. също годишния доклад за 2022 г. на партньорските организации до Платформата на Съвета на Европа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите, *Defending Press Freedom in Times of Tension and Conflict* (Защита на свободата на печата по време на напрежение и конфликти) (<https://rm.coe.int/platform-protection-of-journalists-annual-report-2022/1680a64fe1>).

3. Журналистите и останалите медийни професионалисти се сблъскват с множество заплахи и са изправени пред актове на стигматизация, сплашване, незаконно наблюдение и насилие под формата на физически и психологически вреди или дори убийства, злонамерено преследване, неправомерен икономически натиск и нахърняване на репутацията им. Това насилие се извършва и онлайн под формата на обиди, подбуждане към омраза, тормоз и смъртни заплахи.
4. Положението на жените журналисти е особено тревожно³: те са изложени на допълнителни рискове, както по брой, така и по вид. Подобно основано на пола насилие приема много форми, сред които онлайн тормоз, изнасилвания и смъртни заплахи, както и подбуждане към омраза. Журналистите, принадлежащи към малцинства или социално маргинализирани групи, също са непропорционално засегнати от подобни заплахи⁴.
5. Икономическото положение на журналистите и останалите медийни професионалисти също става все по-несигурно. Финансовата и икономическата несигурност на много медии, която е видна от закриването на няколко от тях, прави медийните професионалисти по-уязвими. Наред с това необходимостта от ефективност или рентабилност, особено в случая на частните медии, понякога може да влоши условията и качеството на работата на журналистите. Цифровата трансформация и експанзията на глобалните участници и социалните мрежи, конкуриращи се с медиите на пазара за онлайн реклама⁵, в съчетание с последиците от пандемията⁶, по време на която медиите претърпяха загуби на приходи, надхвърлящи намаляването на националните приходи, доведоха до влошаване на икономическата несигурност на журналистите и останалите медийни професионалисти.

³ Вж. напр. *Media Pluralism Monitor Report* (Доклад за мониторинг на медийния плурализъм), 2021 г.; Агенция на Европейския съюз за основните права, *Violence against women: an EU-wide survey* (Насилието срещу жени: проучване в рамките на ЕС), 2014 г.; Агенция на Европейския съюз за основните права, *Crime, safety and victims' rights* (Престъпност, безопасност и права на жертвите), 2021 г.; *Annual Report by the partner organisations to the Council of Europe Platform to Promote the Protection of Journalism and Safety of Journalists* (Годишен доклад на партньорските организации до Платформата на Съвета на Европа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите), 2021 г.; ЮНЕСКО, *Online violence against women journalists: a global snapshot of incidence and impacts* (Онлайн насилие срещу жени журналисти: глобална моментна картина на честотата и последиците), 2020 г.; ЮНЕСКО, *The Chilling global trends in online violence against women publics* (Шокиращите световни тенденции в онлайн насилието срещу жени журналисти), 2021 г.; ОССЕ, *Resource Guide on the Safety of Female Journalists Online* (Справочник относно безопасността на жените журналисти онлайн), 2020 г.; Доклад на ОССЕ *Violence against women journalists and politicians: a growing crisis* (Насилието над жени журналисти и жени политици: разрастваща се криза), 2021 г.

⁴ Международен институт по печата, *Newsroom Best Practices for Addressing Online Violence against Journalists* (Най-добри практики за новинарски студиа срещу онлайн насилието спрямо журналисти).

⁵ Заключение на Съвета относно гарантирането на свободна и плуралистична медийна система, декември 2020 г.

⁶ Roberta Carlini, Konrad Bleyer-Simon: *Media economy in the pandemic: a European perspective* (Медийната икономика по време на пандемията: европейска перспектива); Технически доклад, Център за медиен плурализъм и свобода на медиите (CMPF), 2021/01.

6. Европейската комисия представи предложение за директива относно стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността⁷, в което на Европейския парламент и на Съвета се предлага да бъдат въведени процесуални гаранции срещу такива съдебни производства, както и придружаваща препоръка⁸, в която на държавите членки се дават насоки по тези въпроси.
7. Държавите членки и Европейската комисия бяха приканени⁹ да приложат европейска стратегия за екосистемата на културните и творческите индустрии, за да се улесни, наред с другото, достъпът до информация относно наличното финансиране за медиите чрез обединяване на ръководството за финансиране CultureEU и интерактивния инструмент за картографиране на аудио-визуалните и новинарските медии, така че професионалистите от новинарските медии и дружествата да разполагат с единен многоезичен цифров портал, съдържащ различните потенциални възможности за финансиране, с които разполагат.
8. През 2022 г. Европейската комисия ще продължи подкрепата си за Механизма за бързо реагиране при нарушения на свободата на пресата и свободата на медиите като част от програмата „Творческа Европа“, който дава възможност за подкрепа, наред с другото, за трансграничното медийно сътрудничество, включително независимата и разследващата журналистика, под формата на отпускане на безвъзмездни средства за журналистически партньорства¹⁰.

⁷ Док. 8529/22 – COM(2022) 177 final.

⁸ C(2022) 2428 final.

⁹ Заклучения на Съвета относно изграждането на европейска стратегия за екосистемата на културните и творческите индустрии, 4 април 2022 г. (2022/C 160/06).

¹⁰ Годишна работна програма за 2022 г. за изпълнението на програмата „Творческа Европа“, <https://culture.ec.europa.eu/document/2022-annual-work-programme-creative-europe-programme>

ПРИЕМА СЪС ЗАДОВОЛСТВО ФАКТА, ЧЕ:

9. На 16 септември 2021 г. Европейската комисия прие Препоръка относно гарантирането на защитата, сигурността и овластяването на журналистите и другите медийни специалисти в Европейския съюз, която представлява важна насока за държавите членки. Европейската комисия обяви намерението си да публикува проучване относно, наред с другото, показателите, използвани за проследяване на изпълнението на нейната препоръка, които отчитат онлайн безопасността, и по-специално подкрепата за жените журналисти и лицата, принадлежащи към малцинства.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ:

10. Да насърчава, в рамките на съществуващия Европейски форум на новинарските медии, редовното организиране на дискусии и обмен на най-добри практики относно защитата и безопасността на журналистите и другите медийни професионалисти, като се улеснява диалогът със заинтересованите страни по текущи събития от значение.
11. Да продължи оценяването на съществуващите пилотни проекти и подготвителни действия за подкрепа на свободата и плурализма на медиите с цел те да станат по-широкообхватни и дългосрочни.
12. Да увеличи финансирането за независима и разследваща журналистика¹¹, която има решаващ принос за обществения и демократичния живот, като използва за основа, наред с другото, инициативата „Новини“¹² и извлича опит например от InvestEU.
13. Да вземе предвид онлайн безопасността и свободата на словото за журналистите и другите медийни професионалисти във всички съответни инициативи, произтичащи от стратегията на ЕС в областта на цифровите технологии.

¹¹ Журналистиката се ръководи от етични принципи, като истинност, подходящи средства за проверка и намиране на доказателства, както и безпристрастност при представянето, описанието и разказването, както се подчертава в Резолюция 1003 (1993) на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа — Етика на журналистиката, и Резолюция 2066 (2015) — Отговорност и етика на медиите в променящата се медийна среда, както и в Препоръка CM/Res (2022) 4 на Комитета на министрите на Съвета на Европа до държавите членки относно насърчаването на благоприятна среда за качествена журналистика в ерата на цифровите технологии.

¹² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/news-initiative>

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В РАМКИТЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИМ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

14. Да насърчават ученето през целия живот¹³ относно защитата на журналистите и медийните професионалисти за всички заинтересовани страни, като например ръководителите на новинарски студиа, правоприлагащите органи, съдиите и други органи, занимаващи се с цифровата безопасност.
15. Да насърчават разработването на инициативи за медийна и информационна грамотност, насочени към повишаване на осведомеността относно безопасността на журналистите и другите медийни професионалисти¹⁴.
16. Да насърчават онлайн безопасността и цифровото овластяване на журналистите и другите медийни професионалисти, особено що се отнася до жените журналисти, лицата, принадлежащи към малцинства или социално маргинализирани групи, например чрез стимулиране на създаването на специални експертни групи, които биха могли да събират информация и да споделят добри практики за справяне с онлайн атаки и заплахи, и в които биха могли да участват представители на медиите и регулаторни органи на равнището на ЕС или на държавите членки, служители на правоприлагащите органи и служители в областта на киберсигурността.
17. Да насърчават по-тесното сътрудничество между онлайн платформите и организациите на гражданското общество, които разполагат със специален експертен опит в борбата с координираните онлайн атаки, заплахи, тормоз, онлайн наблюдение или подбуждане към омраза срещу журналисти и други медийни професионалисти, с оглед на по-доброто разбиране на тези заплахи, по-добрата реакция спрямо тях и съответното адаптиране на практиките на платформите. Това може да се постигне например чрез редовни диалози, които биха могли да включват публичните органи.

¹³ Съгласно определението в член 2, точка 1 от Регламент (ЕС) 2021/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на „Еразъм+“ – програма на Съюза в областта на образованието и обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) 1288/2013 (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 1).

¹⁴ Вж. Препоръка CM/Rec (2016) 4 на Съвета на Европа относно защитата на журналистиката и безопасността на журналистите и другите работещи в медиите.

18. Да подкрепят изпълнението на проекти и инициативи за защита на жените журналисти и журналистите, принадлежащи към малцинства, и по-специално на тези, които дават възможност за подобряване на прозрачността и информацията относно нападенията и дискриминацията срещу тях, и на тези, които насърчават равенството и приобщаването в медийната индустрия и в новинарските издания, както и инициативи за повишаване на осведомеността относно предотвратяването и борбата с насилието и тормоза срещу журналисти и други медийни професионалисти.
19. Да подобрят допълнително, по-специално чрез научни изследвания, познанията относно потенциалните рискове за медийните професионалисти и най-добрите практики, които могат да помогнат, особено по отношение на тяхната защита и безопасност в зони на въоръжени конфликти.
20. Да подкрепят инициативи и механизми, насочени към подобряване на икономическата и финансовата устойчивост на медиите, включително произтичащите от транспонирането на сродните права, въведени за издателите на публикации в пресата в Директива (ЕС) 2019/790¹⁵, и тези, които имат за цел да подобрят набирането на журналисти и други медийни професионалисти, и да провеждат проучвания относно техните условия на труд в съответствие с препоръката на Съвета от 8 ноември 2019 г.
21. Да насърчават инициативи и механизми, които подкрепят младите и новите участници на пазара на труда за журналисти и медийни професионалисти, както и журналистите и медийните професионалисти на свободна практика и работещите в местни и регионални медии, като по този начин се укрепва тяхната свобода да информират.

¹⁵ Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО (ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 92 – 125).

22. Да подкрепят инициативи и механизми, които насърчават обмена и укрепването на най-добрите професионални практики, по-специално чрез повишаване на осведомеността сред студентите по журналистика и медии относно рисковете, с които те могат да се сблъскат в бъдещата си кариера, и най-добрите начини за справяне с тях, както и да насърчават по-голямо участие в значими европейски начинания по време на обучението им, така че да могат да открият разнообразна среда и различни практики за разследване и публикуване.
23. Да насърчават сектора да разработи инициативи и показатели за надеждността на новините и медиите, като например наемането на работа на журналисти, проверители на факти и други медийни професионалисти, с цел да се стимулират платформите и рекламодателите да демонстрират отговорност за участието си в осигуряването на наличие на надеждна информация и различни гледни точки.
24. Да се ангажират със защитата на журналистите и другите медийни професионалисти по света в рамките на съответните многостранни форуми, в двустранните отношения, на национално равнище и в международните инициативи за защита на журналистите и свободата на информиране, като обръщат специално внимание на защитата и безопасността на журналистите и другите медийни професионалисти, работещи във или идващи от зони на конфликт.
25. Да подкрепят журналисти и други медийни професионалисти, които се стремят да отразяват въоръжени конфликти по независим и безпристрастен начин, по-специално продължаващата руска военна агресия срещу Украйна, и да насърчават инициативи, които стимулират тяхната работа и нейното разпространение, например специализирани секции в медийните услуги, по-специално на украински език.

26. Да подкрепят независими журналисти и медийни професионалисти в изгнание, особено от държави като Украйна, Беларус и Руската федерация, като отчитат тяхното индивидуално положение и причини за изгнанието. Тази подкрепа може да бъде, когато е целесъобразно, професионална, финансова, социална, административна или правна помощ, включително от частния сектор, и ще има за цел създаването на безопасни условия на труд и подпомагане на възобновяването на професионалната им дейност, например чрез пребиваване или инициативи, улесняващи набирането на възможности за заетост.
27. Да обменят опита на държавите членки относно най-добрите начини за посрещане на журналисти и други медийни професионалисти от засегнати от конфликти региони.
28. Да обменят най-добри практики и да направят преглед на изпълнението на настоящите заключения до 2025 г.

Договори за ЕС

- Договор за Европейския съюз, и по-специално член 2 от него: „Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства“. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете.“
- Харта за основните права, и по-специално член 11 от нея: „Всеки има право на свобода на изразяване на мнения. Това право включва свободата да отстоява своето мнение, да получава и да разпространява информация и идеи без намеса на публичните власти и независимо от границите.“

Документи на Съвета

- Заключение на Съвета относно гарантирането на свободна и плуралистична медийна система (2020/C 422/08)
- Заключение на Съвета от 4 април 2022 г. относно изграждане на европейска стратегия за екосистемата на културните и творческите индустрии
- Препоръка на Съвета от 8 ноември 2019 г. относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила (2019/C 387/01)

Документи на Комисията

- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Плана за действие за европейската демокрация, COM(2020) 790 final

- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Европейските медии в цифровото десетилетие: План за действие в подкрепа на възстановяването и трансформацията — COM(2020) 784 final
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, Доклад относно върховенството на закона за 2021 г., COM(2021) 700 final
- Препоръка (ЕС) 2021/1534 на Комисията от 16 септември 2021 г. относно гарантирането на защитата, сигурността и овластяването на журналистите и другите медийни специалисти в Европейския съюз

Документи на Съвета на Европа

- Препоръка CM/Rec (2016) 4 на Съвета на Европа относно защитата на журналистиката и безопасността на журналистите и другите работещи в медиите
- Резолюция относно безопасността на журналистите, 2021 г.
- Препоръка CM/Rec (2022)4 на Комитета на министрите към държавите членки относно насърчаването на благоприятна среда за качествена журналистика в ерата на цифровите технологии

Документи на Организацията на обединените нации

- Резолюция 2222 (2015) на Съвета за сигурност относно защитата на журналистите и въпроса за безнаказаността
- Резолюция A/C.3/76/L.49/Rev1 на Общото събрание на ООН „Безопасността на журналистите и въпросът за безнаказаността“
- Доклад на ОССЕ за 2021 г. *Violence against women journalists and politicians: a growing crisis* (Насилието над жени журналисти и жени политици: разрастваща се криза)